

Cei care se interesează de problema circulației textelor literare în epoca bizantină în Balcani vor găsi precizări și interpretări noi în articolul lui B. St. Angelov, intitulat: *Despre relațiile literare bulgaro-bizantine* (1, p. 97—110),

J. Dimitrov ne informează despre *Literatura popoarelor balcanice tradusă în limba bulgară* (4, p. 207—212). E vorba de traduceri apărute în bulgărește după ultimul război mondial din literaturile: albaneză, greacă, turcă, sîrbă și croată. Literatura română a oferit, de asemenea, o bogată recoltă de proză și poezie cu care s-a îmbogățit literatura vecinilor noștri de la sudul Dunării. Dintre scriitorii români tălmăciți în bulgară notăm: Mihail Sadoveanu, Ion L. Caragiale, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, Marin Preda, Titus Popovici, Aurel Mihale, Eugen Barbu, — apoi versuri din Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri, George Goșebuc, Mihai Beniuc ș.a.

În afară de articole și studii, publicate în limbile rusă, germană și franceză, revista mai cuprinde și un număr însemnat de recenzii asupra celor mai importante lucrări privitoare la istoria popoarelor balcanice.

TR. IONESCU-NIȘCOV

АРХИВ НА Г. С. РАКОВСКИ, III, ПИСМА ДО РАКОВСКИ, 1861, Sofia, 1966, 962 p., în redactarea lui N. și V. Traikov.

Cel de al treilea volum al corespondenței revoluționarului G. S. Rakovski, așteptat de mult, a apărut cu destulă întârziere. Cauza rezidă în primul rînd în moartea neașteptată a redactorului colecției, istoricul și arhivistul Nikola Traikov. Acesta a transcris și colaționat toate cele 419 scrisori, după care a trecut la redactarea notelor explicative pentru fiecare text în parte. Această din urmă operație nu a putut fi terminată de regretatul arhivist. După moartea sa conducerea Institutului de Istorie al Academiei Bulgare de științe a însărcinat cu continuarea lucrărilor pe Veselin Traikov, fiul cunoscutului arhivist, care pregătise pentru tipar și volumul precedent. Bibliograf de seamă, pregătit în scrupuloasă școală a lui Todor Borov, V. Traikov a reușit să ducă lucrarea la bun sfîrșit. Materialul a fost ordonat după aceleași principii care au stat la baza volumului anterior.

Toate scrisorile publicate datează din anul 1861, an în care Rakovski se afla stabilit la Belgrad, unde apărea ziarul său *Дунавски Лебед*. Prin această gazetă de o largă răspîndire — Serbia, Bulgaria, România, Turcia, Grecia ș.a. — acest părinte al mișcării revoluționare bulgare duce lupta împotriva clerului fanariot, a mișcării uniata și a ocupării otomane. Numeroasa corespondență primită de Rakovski de la prietenii săi din țările amintite i-a dat posibilitatea unei vaste informații, pe baza căreia articolele pe care le-a scris sînt, cu foarte mici excepții, bine documentate și alcătuiesc o bogată sursă de știri de reală valoare istorică. De aceea multe dintre ele au fost reproduse și de presa străină. Astfel, cunoscutul publicist francez, filoromânul A. Ubicini, abonat la *Дунавски Лебед* îi scria lui Rakovski că a găsit unul din articolele sale atît de interesant, încît l-a trimis ziarului francez *Journal des Débats*, care l-a publicat imediat, exemplu urmat și de ziarele *Nord* și *Frankfurter Zeitung*. De asemenea și alte articole din ziarul lui Rakovski au fost reproduse în *Nord*.

Una dintre importante probleme de care s-a ocupat Rakovski în ziarul său a fost emigrarea bulgarilor în Crimeea în anul 1861—1861, fapt pentru care ia atitudine împotriva țarismului, știind, și destui dintre corespondenții săi, să facă deosebirea convenită între acesta și poporul rus. Interesante sînt corespondențele primite de la Constantinopol, care reflectă criza economică în care se zbătea Turcia: „Bursa e închisă și păzită de baionete. Zarafii au fost puși pe goană... Guvernul nu vrea să știe. Toate brutăriile sînt închise și poporul — turci, bulgari, armeni, evrei și greci — gonesc pe străzi cu ochii injectați după pîine, dar nu o găsesc. În clipa asta, cînd închid scrisoarea deoarece pleacă poșta, aflu că pe la brutării lumea s-a bătut cu cuțitele...”.

Interesante sînt și știrile pe care Rakovski le primește de la corespondenții pe care îi avea în sinul emigrației bulgare din România: Costache Popovici, Anghelache Savici, A. Kanovici, Nikola Tenov, Mina Minovici, Dr. Ivan Seliminski ș.a. din Brăila, Evloghie Gheorghiev, Gavril Abramov din Galați, prieteni din anii mișcărilor de la Brăila ca Gheorghe Cazacu, alții din